

še dandanes. V njem je čebelaril oskrbnik posestva, Ferrarijev preddelavec Andrej Grča. Med vojno so v Štanjel vkorakali nemški vojaki. Med hišno preiskavo so pri njem našli skrit bunker s stvarmi in hrano za partizane, med drugim tudi z zalogo medu. Naslednjega dne, 15. januarja 1944, so Grčo in njegovega sina ustrelili, zažgali goveji hlev in odšli.

Drugi, večji zidani čebelnjak, so postavili tik pred drugo svetovno vojno v sadnem delu parka na drugi strani hriba, kjer so rasla zlata jabolka. Lupina čebelnjaka se je ohranila vse do dandanes. Da so lahko postavili čebelnjak, so morali narediti umetno teraso. Pod teraso so posadili trte, tako da so te rasle na konzolni kovinski latnik, ki je štrlel iz nje. Po bregu ob samem čebelnjaku je še zdaj 62 betonskih stopnic. Čebelnjak in okolica sta se sčasoma seveda zelo spremenila. Med vojno so na vogalu prebili luknjo, tako da je nastala strelna lina za nadzor ovinka na glavni cesti. Po vojni je sadovnjak propadel. V petdesetih letih 20. stoletja so v njem zasadili kanadski macesen in zrastle je čudovit iglast, zimzeleni gozd. V njem se je čebelnjak izgubil, ob prihodu z goriške strani pa je zakrit tudi pogled na Štanjel. Vaščani so

Foto: Jožef Švagelj

Ostanki velikega čebelnjaka na umetni terasi

čebelnjak z dozidavo povečali oz. predelali v garažo za mrliški avto. Takrat so odstranili štirikapno korčasto streho in namesto nje zalili monta ploščo. Del terase se je pozneje zrušil na pot pod njo. Zdaj je čebelnjak predelano skrpucalo, skrito v goščavi, le nekaj metrov stran od izhodišča Fabianijeve poti.

Želim si, da bi spoštovanje do Maksa Fabianija pokazali tudi z obnovitvijo zdajšnje sramotne podobe Fabianijevega čebelnjaka v približek izvirne podobe.

Jožef Švagelj

Odkritje spominske plošče Petru Pavlu Glavarju na pročelju kapele na Lanšprežu

Na Lanšprežu je bila v soboto, 9. maja 2015, slovesno odkrita in blagoslovljena spominska plošča duhovniku, dobrotniku, naprednemu gospodarju in kranjskemu čebelarju Petru Pavlu Glavarju. Plošča je nameščena na pročelju kapele, v kateri je tudi njegovo zadnje počivališče. Peter Pavel Glavar je kupil lanšpreško graščino in v njej od leta 1766 do 1784 preživel zadnja leta svojega življenja, v katerih si je prizadeval za napredek tamkajšnjih preprostih ljudi. Posebej pomembno je njegovo delo na področju čebelarstva. Leta 1768 je kot prvi temeljito strokovno opisal kranjsko čebelarstvo. Tedaj je namreč za Kranjsko kmetijsko družbo napisal predlog Odgovora za dunajski cesarski dvor o tem, kako doseči

napredek v čebelarjenju. Pri tem je poudaril pomembnost poučevanja čebelarjev, čebelarskih šol, čebelarske zakonodaje in slovenske čebelarske literature. Predstavil je način gojenja čebel na Kranjskem, kakršnega je pozneje na prvi čebelarski šoli na Dunaju poučeval tudi Anton Janša. S tem delom in strokovnim mnenjem k Humlovemu opisu prahem matice s troti v zraku je postal v Evropi znan kot napreden čebelar in Gornjeluziška čebelarska družba ga je leta 1772 imenovala za častnega člana. Peter Pavel Glavar je leta 1776 napisal prvo čebelarsko knjigo v slovenskem jeziku – gre za prevod in znatno dopolnitev prve Janševe knjige z naslovom Razprava o rojenju čebel (1771). V njej je Glavar poleg svojega vedenja o čebelah prvič popisal tudi obširno slovensko čebelje in čebelarsko izrazoslovje. To je bilo prvo slovensko strokovno delo, vendar vse do zdaj, žal, še ni izšlo kot samostojna knjiga. Za Kranjsko kmetijsko družbo je leta 1781 napisal tudi Predlog za dvig čebelarstva na Kranjskem ter mu na koncu dodal še Pravila za čebelarsko-vrtnarsko šolo na Lanšprežu. Po vsebini in obliki podobnih pravil za čebelarsko šolo, kot jih je napisal Glavar, po doslej znanih podatkih nismo zasledili. V njih posebej izstopa določilo, da bo pouk potekal v deželnem (sloven-

Foto: Andrej Šalehar

skem) jeziku. Glavar je leta 1781 na Lanšprežu ustanovil prvo čebelarsko šolo na Kranjskem in v njej tudi poučeval.

Napis na spominski plošči so zasnovali zasl. prof. dr. Andrej Šalehar, Janez Gregori, prof. biol., in Jože Pavlič. Slovesnost, ki so se je udeležili številni čebelarji in drugi, je priredila Regijska čebelarska zveza

Petra Pavla Glavarja pod vodstvom predsednika g. Antona Koželja. Slavnostni govornik je bil prof. dr. Peter Dovč, ploščo pa je blagoslovil g. prelat Jožef Lap. V kulturnem programu so sodelovali učenci OŠ Mirna in pevski zbor Zagriški fantje iz Čateža.

Prof. dr. Andrej Šalehar

Utrip življenja v panjih – Edi Stropnik 1944–2015

Foto: Arhiv ČZS-SAŠA

Edi Stropnik je bil rojen leta 1944 v Škalah pri Velenju. Diplomiral je na višji pomorski šoli in postal inženir ladijskega strojništva. Zaposlil se je kot častnik ladijske strojnice. Po nekaj letih plovbe je prevzel vodilno delovno mesto v Termoelektrarni Šoštanj, kjer je bil zaposlen vse do upoko-

jitve. Z ženo Marjeto sta imela dve hčeri Urško in Tino.

Edi je bil zelo dejaven član ČD Mlinšek Velenje. Dolga leta je bil član upravnega odbora, bil pa je tudi podpredsednik in zadnja leta predsednik društva. Bil je izjemno uspešen čebelar. Vedno je poudarjal pomembnost znanja o čebelah, zato se je nenehno izpopolnjeval. Leta 2003 je med prvimi v Sloveniji pridobil nacionalno poklicno kvalifikacijo čebelar. V letih 2005–2006 je v Mariboru uspešno končal 500-urno izobraževanje, ki je potekalo po vzoru avstrijske čebelarske šole v Gradcu, in pridobil naziv čebelarski mojster.

Dejavno je sodeloval tudi pri graditvi Čebelarskega centra Slovenije. V letih 2000–2004 je bil član upravnega odbora ČZS, od leta 2004–2012 je predsedoval nadzornemu odboru ČZS. V tej funkciji, ki jo je odlično opravljal, je dejavno sodeloval na vseh sejah upravnega odbora ČZS. V tem obdobju je ČZS začela izvajati evropske ukrepe na področju razvoja, pridobila je status priznane rejske organizacije za kranjsko čebelo in koncesijo za izvajanje javne svetovalne službe v čebelarstvu, skratka, vloga in odgovornost nadzornega odbora ČZS pri sprejemanju, nadzoru in usmerjanju delovanja in po-

Foto: Marjita Letnar

G. Stropnik ob prejemu diplom za čebelarske mojstre decembra 2006 (prvi iz desne)

slovanja ČZS je bila zelo zahtevna. V mandatnem obdobju 2012–2016 je bil član častnega razsodišča ČZS. Poleg tega se je dejavno vključeval še v druge dejavnosti ČZS. Za svoje delo na področju čebelarstva je leta 2008 prejel najvišje čebelarsko priznanje – odličje Antona Janše I. stopnje.

Skupaj z g. Markom Purnatom iz Zgornjesavinjske čebelarske zveze Mozirje in s čebelarji ČD Mlinšek Velenje je sodeloval pri izvajanju programov Čebelarske zveze Zgornjesavinjsko-šaleškega območja – SA-ŠA. Bil je podpredsednik ČZ SA-ŠA ter pobudnik vzreje čebeljih matic kranjske čebele na lučko-solčavskem območju. Sodeloval je pri graditvi čebelarskega centra za vzrejo matic v Lučah in bil predsednik gradbenega odbora.

Zelo uspešen je bil tudi kot mentor čebelarskega krožka. Kar nekaj let zapored so učenci, člani čebelarskega krožka nižje stopnje, na državnem prvenstvu osvajali srebrna priznanja. Edi je imel zelo izostren občutek za delo z mladimi čebelarji, tako da so mu radi prisluhnili tudi nekateri starši teh otrok. Ob dnevih odprtih vrat v čebelnjakih so se po navadi za delo s čebelami zanimali številni gostje. Edi jim je znal nazorno prikazati utrip življenja v panjih, po končanih ogledih pa smo pogosto lahko slišali: »Vsega tega nismo vedeli, tudi za koristnost čebeljih pridelkov ne, zato bomo še prišli.«

Martin Pustatičnik, ČD Mlinšek Velenje

Foto: Arhiv ČZS-SAŠA

Na tematskem večeru o Frančišku Mlinšku novembra 2013 na ČZS